

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА**

КУЗНЄЦОВА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 811.111'42'38

**ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИЙ КОМІЧНИЙ ІДІОДИСКУРС
ДЕЙВА БАРРІ**

Спеціальність 10.02.04 – германські мови

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук**

Харків – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі англійської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор
САМОХІНА Вікторія Опанасівна,
Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна,
завідувач кафедри англійської філології.

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
БЕХТА Іван Антонович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
професор кафедри англійської філології;

кандидат філологічних наук, професор
КОБЯКОВА Ірина Карпівна,
Сумський державний університет,
завідувач кафедри германської філології.

Захист відбудеться “06” лютого 2020 р. о 14.30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.051.27 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за адресою: 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4, ауд. 7-75.

Із дисертацією можна ознайомитись у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за адресою: 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Автореферат розіслано “20” грудня 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. І. Морозова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Креативна інтерпретація світу властива авторам-комікам, які вирізняються «розвиненою інтуїцією, іронічним ставленням до дійсності, миттєвою реакцією, що сприяють створенню неповторних шедеврів гумору» (В. О. Самохіна). Дисертація присвячена дослідженню постмодерністського комічного ідіодискурсу сучасного американського письменника Дейва Баррі як творчої дискурсивної особистості.

Усебічний аналіз феномену ідіодискурсу набуває особливої актуальності і спирається на антропоцентрично орієнтовані лінгвістичні розвідки (Н. Д. Арутюнова, О. І. Лещенко, С. О. Швачко, А. П. Мартинюк, Г. І. Приходько, К. Ф. Сєдов, І. Є. Фролова, І. С. Шевченко). Науковці зосереджуються на питаннях, пов'язаних із комунікативною поведінкою індивіда (С. А. Аристов, В. І. Карасик, С. М. Плотнікова, О. О. Селіванова, Л. В. Солощук). Комунікативна діяльність дискурсивної особистості разом з екстралінгвальними чинниками (цілі, установки, знання про світ) є об'єктом наукових розвідок з вивчення ідіостилю окремих авторів (В. І. Волощук, О. Я. Дойчик) та їхнього ідіодискурсу: художнього (В. І. Бабіч, Л. Я. Брославська, В. З. Сас), драматичного (Л. В. Федоренко), лірико-поетичного (І. О. Свинцова), наукового (Л. М. Кузнєцова), політичного (С. Є. Кегеян).

У дисертації дослідження ідіодискурсу зумовлене впливом карнавальної культури (В. О. Самохіна, Е. Шанті). Аналіз ідіодискурсу поглиблюється працями з теорії інтертекстуальності (І. П. Ільїн, Ю. Кристева, В. П. Москвін, О. Д. Нефьодова, Н. П'єге-Гро, Н. О. Фатєєва, А. Ходж) та креолізованого тексту (О. Є. Анісімова, О. В. Михальська, Ю. О. Сорокін, Є. Ф. Тарасов), у тому числі креолізованого художнього тексту (Н. А. Серебрянська), креолізованого рекламного тексту (Т. А. Безугла, А. Д. Белова), креолізованого кінотексту (П. Ю. Богдановська), політичного креолізованого тексту (М. Б. Ворошилова), креолізованого тексту в інтернет-просторі (А. У. Качмазова, О. А. Нежура). Окремого наголосу при вивченні постмодерністського ідіодискурсу набувають лінгвостилістичні прийоми вираження комічного в дискурсі і тексті (С. Аттардо, Д. Кіаро, В. Неш, В. О. Самохіна, О. В. Харченко), а також вербальні та невербальні засоби гумористичної комунікації (Т. Р. Кейн, М. Л. Кнапп, Н. Норрік) та її емоційне забарвлення (М. Бурке, В. І. Шаховський). Авторське експериментаторство в постмодерністському художньому тексті знаходить висвітлення в когнітивно-дискурсивній парадигмі (І. А. Бехта), і з точки зору тема-рема-тичної організації надфразової єдності (Ф. Данеш, В. Матезіус, І. П. Распопов, Є. А. Реферовська).

Актуальність роботи полягає у зверненні до функціонально-комунікативної стилістики тексту як напряму комунікативної лінгвістики,

в межах якої вивчаються функції тексту в комунікативній діяльності, а також мовні одиниці в залежності від їх комунікативної мети в певних типах тексту та дискурсу. Актуальність роботи також обумовлена впливом карнавальної культури на дискурсивну діяльність автора-коміка. Специфіка карнавалізації проявляється в ігровому порушенні мовних норм креативними вербальними та невербальними засобами.

В якості **гіпотези** висунуто припущення, що постмодерністський комічний ідіодискурс Дейва Баррі ґрунтується на засадах функціонально-комунікативної стилістики тексту, яка осмислює проблеми взаємодії адресанта й адресата в комунікативному просторі.

Зв'язок з науковими темами. Проблематика дисертації відповідає профілю досліджень, що проводяться на факультеті іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в рамках теми «Когнітивно-дискурсивні дослідження мови та перекладу» (номер державної реєстрації 0114U004320) (здобувач – виконавець) та наукової теми кафедри англійської філології «Лінгвокогнітивні, функціонально-комунікативні та соціолінгвістичні аспекти дослідження англomовного дискурсу», затвердженої Вченою радою факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, протокол № 3 від 27 лютого 2019 р. (здобувач – виконавець).

Метою дослідження є аналіз специфіки постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі з огляду на взаємодію текстово-дискурсивних складових та постмодерністських прийомів, а також у встановленні ролі тематичного механізму у створенні комічного ефекту.

Поставлена мета передбачає необхідність розв'язання таких **завдань**:

- обґрунтувати теоретико-методологічні засади вивчення постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі, включаючи настанови антропоцентричної парадигми та постмодернізму;
- експлікувати характерні ознаки постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі, засоби створення комічного на всіх рівнях організації комічного художнього тексту;
- встановити функціонально-комунікативні параметри постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі;
- визначити інгерентні риси категорії «образ автора» як дискурсивної особистості;
- описати особливості прояву дискурсивної особистості Дейва Баррі в комунікації з адресатом;
- виявити специфіку тема-рема-тичного механізму в комічному художньому тексті з урахуванням креолізованості та його реалізацію в ідіодискурсі Дейва Баррі;

– охарактеризувати композиційну побудову комічного художнього тексту Дейва Баррі, враховуючи вплив постмодерністських технік організації дискурсивного простору, включаючи інтертекстуальні відсилки.

Об’єктом дослідження є постмодерністський комічний ідіодискурс американського письменника Дейва Баррі, а **предметом** – компоненти його ідіостилу, зокрема, взаємозв’язок з функціями і постмодерністськими прийомами створення комічного.

Матеріал дослідження становлять 2716 дискурсивних фрагментів, отриманих у результаті суцільної вибірки з комічних художніх текстів Дейва Баррі, скриптів і субтитрів відеозаписів його інтерв’ю та публічних виступів (1999 – 2019 рр.) загальною тривалістю більше 20,5 годин, що перебувають у вільному доступі на відеохостингу YouTube.

Методологічною основою дослідження постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі є праці, присвячені теорії дискурсу (А. Д. Белова, В. Г. Борботько, Т. А. ван Дейк, І. М. Колегаєва, М. Л. Макаров, О. І. Морозова, А. М. Приходько, Г. І. Приходько, І. С. Шевченко, Д. Шиффрін), зокрема аналізу дискурсу (Д. Браун, М. В. Йоргенсен, О. С. Кубрякова, Д. Нунан, М. Стаббс), сучасним лінгвістичним теоріям: антропоцентризму (М. М. Болдирев, О. В. Государська, Е. Катз, Л. І. Комарова, В. Лі), постмодернізму (О. А. Бабелюк, І. А. Бехта, С. Катз, Н. С. Олизько, О. П. Палій, І. Хассан), а також лінгвостилістичній репрезентації мови і мовлення (Н. С. Болотнова, І. К. Кобякова, В. А. Кухаренко, В. Я. Мізецька, Л. С. Піхтовнікова, Л. І. Тараненко), методології виявлення дискурсивної особистості (Л. І. Єрмоленкіна, В. І. Карасик, Л. М. Синельнікова, Л. В. Солощук) на засадах функціональної та комунікативної лінгвістики (Ф. С. Бацевич, С. Н. Денисенко, Г. В. Колшанський, В. О. Самохіна).

Завдання дисертації передбачають використання низки взаємопов’язаних **методів**: загальнонаукових (гіпотетико-дедуктивного, методу інформаційного добору, опису, аналізу та синтезу) – для визначення ступеня актуальності об’єкта і предмета дослідження, викладення положень та висновків роботи; *методу суцільної вибірки* – для формування масиву дослідження. Провідним є *функціонально-комунікативний метод*, який дозволив установити функції постмодерністського комічного ідіодискурсу. *Дискурс-аналіз* застосовується для виявлення ключових елементів комічного ідіодискурсу – його соціального контексту, особистостей автора й адресата та особливостей їх комунікації. *Метод текстового аналізу* задіяно під час з’ясування принципу роботи тематичного механізму комічного; *лінгвостилістичний метод* – для виділення домінантних прийомів створення комічного в постмодерністському ідіодискурсі Дейва Баррі.

Наукова новизна роботи зумовлюється тим, що в дисертаційному дослідженні *вперше* виокремлено постмодерністський комічний ідіодискурс

сучасного американського письменника-гумориста Дейва Баррі. Доведено, що в основу ідіодискурсу покладено поняття креативності як індивідуальної здатності автора по-новаторськи передавати власні ідеї. З'ясовано, що комічний ідіодискурс є проявом карнавальної свідомості автора, яка виражається в креативних образах, темах, сюжетах. Установлено функції комічного ідіодискурсу в залежності від комунікативної мети Дейва Баррі (розважити адресата, розкритикувати, висміяти соціальні, політичні, культурні аспекти певного суспільства). Вперше виявлено та застосовано тема-рематичний механізм комічного, сутність якого полягає в напруженості, яка регулює динамічне переміщення комічної інформації в художньому тексті.

Наукову новизну отриманих результатів узагальнено у **положеннях, які виносяться на захист:**

1. Ідіодискурс є обміркованим самовираженням автора художніх текстів, спрямованим на створення власного ідіостилу. Ключовою складовою ідіодискурсу є креативність, що проявляється в таких характеристиках, як відчуття новизни, оригінальність, фантазія, самокритичність, тяжіння до парадоксів. Антропоцентром ідіодискурсу є дискурсивна особистість автора, якій властивий креативний тип мислення, що виражається в інтенційному створенні індивідуальних мовних засобів.

2. Комічний ідіодискурс вирізняється наявністю карнавальної символіки (маска, карнавальна мова), метою якої є порушення логічних, онтологічних норм, суспільної моралі; пошуку нових форм експлікації. Карнавальна свідомість письменника тяжіє до створення гротескних образів, несподіваних комічних сюжетів, самобутніх лінгвістичних знахідок, за допомогою яких він заглиблює адресата в карнавальний діалог.

2.1. Ключовими фігурами комічного ідіодискурсу Дейва Баррі виступають автор і адресат. Виділено три типи адресатів: індивідуальний (журналісти, ведучі телевізійних шоу, радіоведучі, художники-оформлювачі, художники-ілюстратори, фотографи та видавці), колективний (учасники зустрічей з автором, делегати конференцій та книжкових ярмарків, публічних зібрань) і масовий (читачі, телеглядачі, радіослухачі, користувачі мережі Інтернет). У комічній комунікації Дейв Баррі орієнтується на лінгвокультурну компетенцію національного й іншокультурного адресатів. Усі типи адресатів поділяються на адресата-критика та адресата-емпатика.

2.2. Комічний ідіодискурс Дейва Баррі актуалізується постмодерністськими прийомами: пародіюванням, стильовим синкретизмом, мовною грою. В художніх текстах автора превалює карнавальний іронізм, представлений пародією (на легенду, історичний факт, офіційний документ), стилізацією (під байку, підручник, наукову статтю), алюзією (літературною, біблійною, міфологічною, історичною, побутовою), цитацією, реаліями.

2.3. Специфічною ознакою комічних постмодерністських текстів Дейва

Баррі є їх полікодова організація, що відбивається в полістилістичності та полісеміотичності. Полістилістичність ґрунтується на креативному поєднанні різних стилів (наукового, розмовного, художнього, офіційно-ділового), інтертекстуальних елементів та прецедентних феноменів. Полісеміотичність проявляється в уживанні автором разом із вербальними невербальних засобів: графічних символів, формул, рисунків тощо.

3. У дослідженні вперше розроблено та застосовано тема-рематичний механізм комічного, що полягає в динамічному переміщенні комічної інформації від теми до реми в художньому тексті. Тема художнього тексту – це певний тригер, спрямований на підготовку адресата до нової комічної інформації в ремі. Рема націлена на сміхову реакцію адресата, в якій миттєво вивільняється комічна енергія. Базовою складовою тема-рематичного механізму визначено комічну напруженість, що виконує роль певного важеля, який балансує між темою та ремою, і, зрештою, переважає в бік реми, адже концентрація засобів комічного в ній превалює.

3.1. Тема-рематичний механізм комічного на обкладинках художніх книжок Дейва Баррі експлікується вербальною темою та невербальною ремою. На креолізованих обкладинках тема і рема виражені як експліцитно, так і імпліцитно. Між назвами обкладинок наявна тематична суміжність: спільна тема знаходить вираження в різних комічних ремах. Обкладинки книжок є результатом колективної креативної творчості Дейва Баррі, художника-оформлювача, художника-ілюстратора, фотографа та видавця.

3.2. У художніх текстах Дейва Баррі принцип роботи тема-рематичного механізму комічного залежить від розташування теми і рем у межах тексту. Розрізнено контактний та дистантний типи тема-рематичного зв'язку. Для контактного зв'язку характерною є співвіднесеність теми та реми в межах одного абзацу або послідовних абзаців. Дистантний тип зв'язку встановлюється в комічному художньому тексті, якщо тема і рема розташовані через певні проміжки. Комізм тема-рематичного механізму провокується креативним використанням автором вербальних та невербальних засобів.

4. У комічному ідіодискурсі Дейва Баррі виділено низку функцій:

4.1. Комунікативну макрофункцію, яка розкриває діалогічну комічну спрямованість комунікації Дейва Баррі з адресатом і має письмову та усну форми прояву, в залежності від чого автор обирає відповідні мовні засоби.

4.2. До мікрофункцій комічного ідіодискурсу Дейва Баррі віднесено:

– емоційно-експресивну мікрофункцію, яка ґрунтується на вираженні комічного ставлення Дейва Баррі до об'єкта або суб'єкта повідомлення. Емоційно-експресивна функція актуалізується такими стилістичними засобами, як капіталізація, okazіоналізми, лексичні повтори тощо;

– темо-перемикальну мікрофункцію, що виникає у процесі навмисного переходу з однієї на іншу тему розмови і супроводжується зміною тональності

з серйозної на несерйозну. Темо-перемикальна функція характеризується мовною грою, прийомами порівняння, градації, стилізацією під діалог, інтертекстуальними включеннями;

- критичну мікрофункцію, експліковану такими стилістичними засобами: (само-) іронія, сарказм, гіпербола. Критична функція зводиться до критики соціальних, політичних, культурних, естетичних норм суспільства засобами комічного;

- функцію детабуїзації, спрямовану на висвітлення в комічному ракурсі заборонених у суспільстві тем: наркотики, смерть, релігія. Автор уживає сленг, американізми, обценну лексику для створення невимушеної атмосфери спілкування.

Теоретична значущість роботи полягає в тому, що її результати роблять внесок у теорію дискурсу (визначення статусу комічного ідіодискурсу, виявлення сутності дискурсивної категорії «образ автора» і функцій комічного ідіодискурсу); лінгвістику тексту (залучення тема-рематичного механізму комічного до аналізу художнього тексту); лінгвостилістику (встановлення прагматистичного потенціалу художнього тексту) та теорію інтертекстуальності (виділення інтертекстуальних компонентів, які створюють комічний ефект).

Практична цінність отриманих результатів зумовлена можливістю їх застосування у викладанні лекційних курсів зі стилістики англійської мови (розділи «Стилїстика тексту», «Функціональні стилї», «Стилїстична семасїологїя»), лїнгвокраїнознавства (розділ «США: Країна й люди»), у спецкурсах «Аналіз дискурсу», «Основи лїнгвістичної теорїї тексту та комунїкації», «Інтерпретація тексту», при написанні дисертаційних досліджень, магістерських і курсових робіт.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення й висновки дисертації обговорювалися на засіданнях кафедри англійської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2015–2019 рр.) і представлені на 12 наукових конференціях: VI Міжнародному науковому форумі «Сучасна англїстика: до 85-річчя кафедри англїської філологїї» (Харків, 2015 р.); X Міжнародній науково-практичній конференції «Мїжкультурна комунїкація: мова-культура-особистїсть» (Острог, 2016 р.); VII Міжнародному науковому форумі «Сучасна іноземна філологїя: дослідницький потенціал» (Харків, 2016 р.); VIII Міжнародному симпозиумі «New Developments in Linguistic Pragmatics» (Лодзь, Польща, 2017 р.); IV Міжнародній науковій конференції «Світ мови – світ у мові» (Київ, 2017 р.); Міжнародній науковій онлайн-конференції «Urgent problems of philology and linguistics – 2017» (Будапешт, Угорщина, 2017 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Науковий потенціал та перспективи розвитку філологічних наук» (Київ, 2017 р.); II Міжнародній науково-практичній

конференції «Комунікація у сучасному соціумі» (Львів, 2018 р.); VIII Міжнародному науковому форумі «Сучасна германістика: наукові дискусії» (Харків, 2018 р.); XVI, XVII і XVIII наукових конференціях з міжнародною участю «Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація» (Харків, 2017 р., 2018 р., 2019 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у **16 публікаціях** (загальний обсяг 4,9 авт. арк.), з них **5** статей у наукових фахових виданнях України (**1** – у співавторстві, де дисертанту належить опрацювання та систематизація фактичного та ілюстративного матеріалів), **1** – у науковому періодичному виданні за кордоном, та **10** тез доповідей на конференціях всеукраїнського і міжнародного рівнів (**1** – у співавторстві, де особистий внесок здобувача полягає у зборі та аналізі фактичного матеріалу).

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної теоретичної літератури (360 позицій), довідкової літератури (18 позицій), ілюстративного матеріалу (40 позицій) і двох додатків. Текст дисертації містить 22 рисунки, 2 схеми і 1 таблицю. Загальний обсяг роботи – 241 сторінка (10,9 авт. арк.), з них основний текст – 178 сторінок (8,3 авт. арк.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми, її актуальність, окреслено об'єкт і предмет дослідження, розкрито його мету, завдання та методи, з'ясовано наукову новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів; сформульовано положення на захист; подано відомості про апробацію роботи та публікації.

У **першому розділі «Теоретико-методологічні передумови дослідження постмодерністського комічного ідіодискурсу»** доведено доцільність залучення функціонально-комунікативного напрямку до вивчення ідіодискурсу; визначено особливості постмодерністського комічного ідіодискурсу; викладено теоретико-методологічні засади дослідження.

Функціонально-комунікативний вектор дискурсивних розвідок спрямований на забезпечення ефективної комунікації між адресантом і адресатом та зорієнтований на комплексний аналіз функціонування мовних одиниць. Дослідження індивідуальних рис світосприйняття особистості та її відображення у площині дискурсу розкрито в наукових розвідках В. І. Бабіч, Л. Я. Брославської, В. З. Сас, Л. В. Федоренко, І. О. Ходос. Особистість в ідіодискурсі стає антропоцентром, який організує комунікативний процес і виділяється креативною манерою письмової й усної комунікації. Саме *креативність* є ключовим поняттям, на якому базується ідіодискурс; у ньому

автор розглядається як творчий центр ідей в дискурсивній діяльності.

Креативна дискурсивна особистість характеризується інтересом до парадоксів, оригінальністю, почуттям новизни, гостротою думки – якостями, які формують образ автора. Дискурсивна категорія «образ автора» репрезентує мовні і семіотичні форми прояву творця, способи реалізації реального автора в комунікативному процесі. Образ автора – це «наскрізний образ твору, його глибинний зв'язувальний елемент, який сприяє поєднанню в єдине ціле окремих компонентів, пронизує його єдиною свідомістю, світоглядом, світовідчуттям» (В. А. Кухаренко). Дискурсивна категорія «образ автора» вирізняється суб'єктивним ставленням автора до оточуючої реальності.

Сучасний американський письменник-гуморист Дейв Баррі як дискурсивна особистість виступає в ролі *Homo Ludens*, яка відображає постмодерністський тип його свідомості: комік використовує елементи карнавальної гри, маски, демонструючи ігрову семантику, що виявляється у свободі висловлення, інконгруентності. Карнавальність є однією з характеристик письменника і полягає в перенесенні ознак пародійного стилю на його художні тексти. Дейв Баррі як автор-постмодерніст вирізняється свободою текстотворення: ігрова карнавальна тональність, полікодовість (полістилістичність та полісеміотичність), (само-) іронія, сарказм – ключові риси комічного ідіодискурсу Дейва Баррі.

Методологічним підґрунтям дослідження постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі є функціонально-комунікативна стилістика тексту. Процедура розвідок охоплює **чотири етапи**: на першому етапі, на основі вивчення теоретичного матеріалу, надано визначення ідіодискурсу як результату креативної діяльності автора; на другому етапі висвітлено функціонально-комунікативний вектор постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі; на третьому етапі охарактеризовано суб'єктів та екстралінгвальний контекст комічного ідіодискурсу Дейва Баррі; на четвертому етапі запропоновано тема-рематичний механізм комічного, роботу якого впроваджено в ідіодискурсі письменника, а також виявлено креативне експериментування автора постмодерністського тексту у вигляді стилізації, пародіювання, алюзій, цитат, реалій, прецедентних феноменів.

У **другому розділі «Функціонально-комунікативна спрямованість постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі»** встановлено функції, дискурсивні характеристики суб'єктів комічного ідіодискурсу, а також специфіку екстралінгвального контексту комічного ідіодискурсу Дейва Баррі.

Комунікативна макрофункція стосується особливостей передачі автором інформації адресату, комунікативної поведінки автора й адресата та реалізується завдяки трьом етапам – встановленню, підтриманню і завершенню комунікації. Наведемо приклад комунікативної макрофункції в усній комунікації:

CRAIG FERGUSON: *Welcome back! My next guest is the Pulitzer Prize-winning writer. His latest book "Lunatics". <...> Dave Barry, everybody!*
(Real Time with Bill Maher).

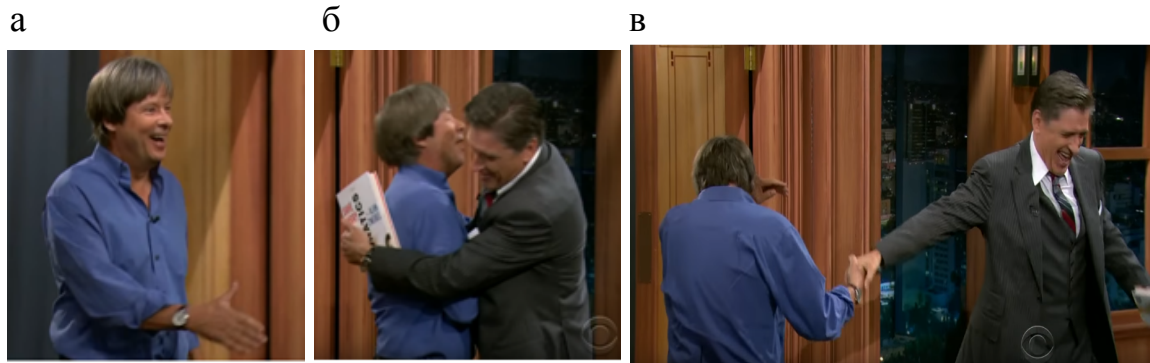

Рис. 1. Установлення діалогічних відносин між Дейвом Баррі та ведучим

Вербальне встановлення контакту полягає у представленні Дейва Баррі глядачам в аудиторії, а невербальне (рис. 1) можна підрозділити на три кроки: встановлення контакту Дейвом Баррі з ведучим Крейгом Фергюсоном (рис. 1а), підтримання контакту (рис. 1б) і розмикання тактильного контакту між комунікантами (рис. 1в).

Комунікативна макрофункція в письмовій комунікації орієнтована на імовірного адресата. Порівняймо:

When I told people I was going to Brazil, they all had basically the same reaction:

"Brazil is a beautiful country!" they'd say. "Don't wear any jewelry!"

Or: "The Brazilians are so nice! Do NOT carry cash!" (Live Right and Find Happiness (Although Beer is Much Faster): life lessons and other ravings from D. Barry).

Для підтримання діалогічних відносин з адресатом Дейв Баррі в цьому прикладі вдається до прийому капіталізації, щоб привернути увагу до комічно маркованої інформації, вираженої контрастом – за кожним позитивним відгуком слідує негативний.

Мікрофункції комічного ідіодискурсу Дейва Баррі включають *емоційно-експресивну, темо-перемикальну, критичну та функцію детабуїзації*. Ці функції доповнюють комунікативну макрофункцію і забезпечують реалізацію інтенцій автора. У наступному прикладі *емоційно-експресивна* функція підсилюється лексичними повторами прийменника *over* і сполучника *and* з подальшою їх капіталізацією, а також прийомом гіперболи:

<...> and since this is the only part of the song your brain remembers, it repeats it over and over and OVER AND OVER AND OVER, sometimes for days, until you want to commit suicide by driving off a cliff, except you can't remember

where you left car keys (Dave Barry's Book of Bad Songs).

Темо-перемикальна функція представлена контрастом несумісних контекстів: так, легенда про короля Артура й алузія на свято мешканців США і Канади – День бабака – створює алогізм:

Then there arose among them a young man who many said would someday become the king of all of England because his name was King Arthur. According to the legend, one day he was walking along with some onlookers, when he came to a sword that was stuck in a stone. He grasped the sword by the handle and gave a mighty heave, and to the amazement of the onlookers, he suddenly saw his shadow, and correctly predicted that there would be six more weeks of winter

(Dave Barry Slept Here: A Sort of History of the United States).

Критична функція в нижченаведеному фрагменті експлікується прикметниками *crowded, noisy, late*, дієсловом *to hate*, словосполученням *hard rolls*. Комізм криється в перебільшенні: розлючені пасажери уживають радикальних заходів:

And so the planes are crowded and noisy and late, and everybody hates everybody. If armed terrorists had tried to hijack any of the flights I've been on lately, we passengers would have swiftly beaten them to death with those hard rolls you get with your in-flight meal. Funny, isn't it? (Dave Barry's Greatest Hits).

Функція детабуїзації актуалізується використанням сленгу (*kicking the bucket*) та евфемізму (*shuffling off this mortal coil*) до дієслова "to die":

But when you turn 50, you find yourself thinking more about death, because more and more people your own age are – as William Shakespeare so poetically expressed it – "shuffling off this mortal coil" and kicking the bucket (Dave Barry Turns 50).

Адресати комічного ідіодискурсу Дейва Баррі проявляють такі якості, як компетентність, гарне почуття гумору, здатність проводити когнітивні операції з декодування засобів комічного. В його дискурсі виявлено такі типи адресатів: *індивідуальний, масовий, груповий*, чия успішність комунікації, зокрема, залежить від лінгвокультурного досвіду. Дейв Баррі апелює до знань свого адресата – національного та іншокультурного:

The official State Motto of Alaska is "Brrrrr!"

(Dave Barry's Only Travel Guide You'll Ever Need).

Для інтерпретації наведеного прикладу національний адресат має бути обізнаним в американській культурі. Він розуміє, що ониматопея "*Brrrrr*" не може бути офіційним девізом, а є підтекстом того, що на Алясці холодно.

Дейв Баррі часто використовує у своїх комічних текстах екзотизми, орієнтовані на іншокультурного адресата. Приклад демонструє протиставлення японської та американської культур – шанобливе звернення японців "*Osaka-san*" порівнюється з фамільярним зверненням американців "*Yo, Butthead!*":

The Japanese are also formal about names, generally addressing each other with the honorary title “san”, as in “Osaka-san”, which is like saying “Mr. Osaka”. I understand that, even if two Japanese have worked together for many years, neither would dream of using the other’s first name. Whereas Americans are on a first-name basis immediately, and by the end of the first day have generally graduated to “Yo, Butthead!” (Dave Barry Does Japan).

Згідно з відгуками авторитетних видань і сайтів Інтернету виділено адресата-емпатика (*hilarious, laugh out loud, belly laughing, very satirical, THE FUNNIEST DAMN WRITER*) та адресата-критика (*it was an okay read, not so much, not the laugh-out-loud stuff, that’s just not my cup of tea*).

Контакт Дейва Баррі з адресатом відбувається в межах екстралінгвального контексту, який реалізується трьома вимірами: соціально-психологічним, часовим і фізичним. Наприклад, фізичний вимір – це відвідання родиною парку розваг:

Often there will be local fairs and festivals where the kids can ride on the Whirl-‘n’-Puke while Mom and Dad enjoy tasty local cuisine such as french fried potatoes, fried chicken, fried onion rings, fried dough, and fried frying oil fried with fried sugar (Dave Barry’s Only Travel Guide You’ll Ever Need).

Дітей нудить від довгого катання на каруселі (*Whirl-‘n’-Puke*), а їх батьків – від великої кількості страв, виражених алітерацією – повтором літери *f*.

Третій розділ «Креативна полістилістика постмодерністських комічних художніх текстів Дейва Баррі» присвячено принципу роботи темарематичного механізму комічного та опису характерних рис інтертекстуальних зв’язків як постмодерністських технік.

Тема-рематичний принцип надання інформації – це певний механізм текстотворення, що дає можливість розкрити додаткові змістові зв’язки у тексті. У річищі цих міркувань у дисертації вперше запропоновано *темарематичний механізм комічного*, що регулює процес переміщення комічної інформації в текстовому просторі. Роботу тема-рематичного механізму комічного виявлено на обкладинках і в межах художніх текстів Дейва Баррі. Тема-рематична організація креолізованих обкладинок зводиться до взаємозалежності текстової та іконічної складових. Тема – це назва книги, а рема – малюнок, на якому Дейв Баррі зображений у різних комічних образах. У такий спосіб автор спонукає адресата до тонкої інтелектуальної гри, креативної співтворчості. Наприклад, темою є назва книги “*Dave Barry Talks Back*”, в якій напруженість створюється вжитим фразовим дієсловом “*to talk back*” – суперечити; в той час, як комізм реми полягає у використанні стилістичного прийому алюзії – відсилання на трагедію “*Hamlet, Prince of Denmark*” Вільяма Шекспіра. На обкладинці Дейв Баррі усміхається, готовий жартувати, а головний герой Шекспіра вирішує питання “*To be, or not to be*”. Об’єднує ці два рисунки те, що адресанти розмовляють з блазнями.

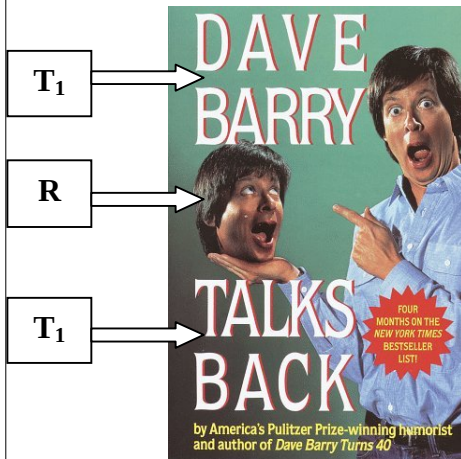

Рис. 2. Обкладинка книги
“Dave Barry Talks Back”

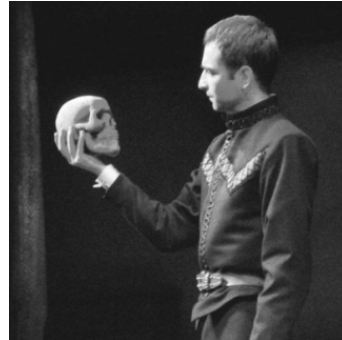

Рис. 2.1. Ілюстрація реми-алюзії
на трагедію
“Hamlet, Prince of Denmark”

Тема та рема в художніх текстах Дейва Баррі виокремлюються на підґрунті контактного або дистантного зв’язків. Напруженість теми у випадку з контактним зв’язком пов’язана з обізнаністю адресата про те, що письменник веде активний спосіб життя (див. приклад нижче). Контакт теми та реми реалізується алогізмом – Том не є професійним музикантом, його «музичні» здібності – це вік.

Тема: *Me, I am leading a quiet life. Too quiet. This is why I’m going to form the Urban Professionals. Right now I am actively recruiting members. So far I’ve recruited one, an editor named Tom whose musical qualifications are that*

Рема: *he is 32 years old*” (Dave Barry’s Greatest Hits).

Дистантний зв’язок теми та реми як дії механізму комічного відбувається через певну відстань у тексті:

Тема: *One important warning before you get started: You want to be on the alert for the Helpful Seller.*

Рема₁: *This is the kind of seller who, the instant you enter his home, leaps out and attaches himself to you, like an intestinal parasite, only worse, because intestinal parasites, for all their flaws, do not feel a great need to point out every single one of their home’s numerous features, whereas the Helpful Seller does*

(Dave Barry’s Homes and Other Black Holes).

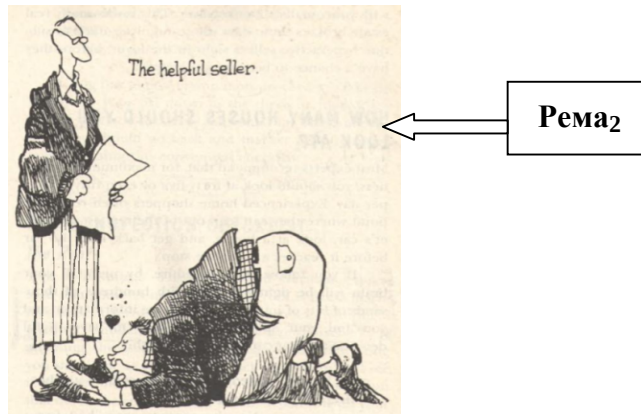

Рис. 3. Невербальне дублювання **Реми₁**

У вищенаведеному прикладі вербальна тема відсилає до вербальної реми, яка дублюється малюнком (Рема₂ на рис. 3). Напруженість у темі актуалізовано іменником *warning* і висловленням *to be on the alert*, які розкривають смисл словосполучення *Helpful Seller*. Сміхова реакція створюється в ремі іронією, що виражена хибною дефініцією – імпліцитне вживання прикметника *flattering*.

Постмодерністські комічні тексти Дейва Баррі характеризуються міжтекстовою взаємодією, яка виражається *стилізацією, пародіюванням, алюзіями, цитатами, реаліями*. Приклад, де *quietly ask for a Higher Power* є Біблійною алюзією:

I'm not Jewish. Michelle and Sophie are, but I'm not religious at all. The most spiritual thing I do is sometimes, in times of crises, quietly ask for a Higher Power, if one exists, to intervene in certain crucial field goals (You Can Date Boys When You're Forty: Dave Barry on Parenting and Other Topics He Knows Very Little About).

Уточнююча фраза *if one exists* приводить до порушення логіко-поняттєвих норм: не визнаючи себе євреєм, Дейв Баррі є хитрим, як єврей.

Автор також широко вживає *прецедентні феномени*: прецедентні імена відомих акторів, спортсменів, політичних діячів, художників, літературних персонажів (*Brad Pitt, David Beckham, George Bush, Vincent van Gogh, Forest Gump*) та прецедентні ситуації, які зазвичай стосуються історичних або наукових фактів (*Civil War, the king of all of England, the invention of trigonometry, the electrical system*):

The Greek also produced the great thinker Pythagoras, who discovered that the tip equals 15 percent.

From there it was only a short step to the invention of trigonometry, although not all of us view this as a good thing (Dave Barry in Cyberspace).

Комізм полягає не в геніальному відкритті Піфагором самої науки тригонометрії і в тому числі теореми косинусів, а в примітивному «відкритті» частки чайових від загальної суми оплати – прийом применшення. Креативно використовуючи прецедентні феномени, Дейв Баррі провокує комічний ефект у текстовому просторі своїх творів.

ВИСНОВКИ

Дослідження постмодерністського комічного ідіодискурсу Дейва Баррі проведено в межах функціонально-комунікативної стилістики тексту. Його важливим набутком є залучення взаємопов'язаних глобальних теорій антропоцентризму та постмодернізму, що дало змогу встановити ключові ознаки комунікативної діяльності дискурсивної особистості, особливості функціонування постмодерністських прийомів організації текстового простору та його полікодову природу.

Ідіодискурс у дисертації визначено автором як зразок вербальної і невербальної поведінки креативної дискурсивної особистості в комунікативному просторі з урахуванням екстралінгвальних факторів; базовою категорією ідіодискурсу є дискурсивна категорія «образ автора», яка відображає дискурсивну свідомість автора – мисленнєво-мовленнєву діяльність, комунікативний і когнітивний досвід авторського замислу, індивідуальний спосіб бачення та переживання світу. Висновком роботи є те, що ідіодискурс являє собою процес інтенціональної лінгвокреативної діяльності автора, який умисно вводить комічний текст у поле дискурсу, переслідуючи певні комунікативні цілі: викликати комічну реакцію адресата, його власну комічну інтерпретацію тексту. Автор комічного ідіодискурсу вступає з адресатом у карнавалізований діалог, який є результатом його самобутньої свідомості – святкового світосприйняття буденності, що виражається у карнавальних сюжетах, образах, темах, семантиці.

У комічному ідіодискурсі виділено макро- та мікрофункції. У процесі спілкування комунікативна макрофункція як провідна функція комічного ідіодискурсу Дейва Баррі репрезентує взаємовплив автора й адресата засобами комічного. Мікрофункції комічного ідіодискурсу Дейва Баррі – це вторинні функції, чиї значення корелюють з комунікативною макрофункцією. До мікрофункцій комічного ідіодискурсу Дейва Баррі віднесено емоційно-експресивну, перемикальну, критичну і функцію детабуїзації.

Постмодерністський комічний ідіодискурс Дейва Баррі передбачає наявність ерудованого адресата з гарним почуттям гумору, який сприймає запропоновану автором гру та дає їй оцінку. Адресатами комічного ідіодискурсу Дейва Баррі виступають індивідуальний, колективний і масовий. Від здатності адресата адекватно інтерпретувати авторський задум залежить успішність комічної комунікації: відповідно, в роботі виявлено національного та іншокультурного адресата. Всі вищенаведені типи адресата можуть виступати адресатами-критиками й адресатами-емпатиками.

Комунікація Дейва Баррі з адресатом відбувається в межах екстралінгвального контексту, який розгортається у трьох контекстуальних вимірах: фізичному, соціально-психологічному і часовому. Для фізичного

виміру характерними є повсякденні ситуації спілкування (в громадському транспорті, в парку розваг, у музеї) та інституційні (перебування в університеті, школі, участь у політичних дебатах). У соціально-психологічному вимірі успішність комунікації залежить від усвідомлення комунікантами власних соціальних ролей: Дейв Баррі – учасник інтерв'ю, спікер; адресат – інтерв'юер, глядач. Психологічна складова відображає емоційну сторону комунікації, що реалізується у сміховій реакції, оплесках, дружньому рукостисканні, поплескуванні по плечу. Часовий вимір стосується часово-просторових координат, в яких відбувається комунікація, історичних умов, суспільно-політичних обставин.

У дисертаційному дослідженні вперше запропоновано тема-рематичний механізм комічного. Функціонування цього механізму пов'язане з динамічним переміщенням комічної інформації від теми до реми певного смислового відрізка художнього тексту. В основу механізму покладено комічну напруженість, яка знімається адресатом у реми у вигляді сміхової реакції. В ідіодискурсі Дейва Баррі тема-рематичний механізм комічного актуалізується здебільшого креолізованими елементами тексту. Тема-рематична організація креолізованих обкладинок ґрунтується на взаємозалежності текстової та іконічної складових. Тема-рематична специфіка комічних художніх текстів проявляється в контактному і дистантному зв'язках. У такий спосіб Дейв Баррі спонукає адресата до тонкої інтелектуальної гри, креативної співтворчості.

Одним із різновидів інтелектуальної гри автора з адресатом є діалогічність, яка експлікована міжтекстовою взаємодією художніх текстів Дейва Баррі з прецедентними текстами. Розгерметизованість комічних художніх текстів Дейва Баррі виражена стилізацією (під байку, міф, підручник з історії, підручник з граматики, наукову статтю, математичну формулу, а також стилізацією, що відтворює різні соціально-мовленнєві стилі), пародіюванням (легенди, історичного факту, офіційного документу), алюзіями (літературною, біблійною, міфологічною, історичною, побутовою), цитатами (прямими і трансформованими), реаліями (етнографічними, суспільно-політичними та ономастичними).

Вивчення комічного ідіодискурсу Дейва Баррі відкриває **перспективи** для подальших наукових розвідок: поглибленого дослідження комічних ідіодискурсів інших авторів у англomовній карнавальній лінгвокультурі Великої Британії, Канади, Австралії, Нової Зеландії, а також України; аналізу ідіодискурсів англomовних комічних дискурсивних особистостей, таких як естрадний пародист, стендап-комік, ведучий розважального шоу тощо в англomовному карнальному дискурсивному, текстовому та інтернет-просторі; застосування тема-рематичного механізму комічного в інституційному і неінституційному типах дискурсу; в усній комунікації адресанта й адресата з превалюванням комічної тональності.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВІДОБРАЖЕНО У ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Кузнєцова О. В. Ідіодискурс Дейва Баррі в антропоцентричній парадигмі сьогодення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «філологічна»*. 2016. Вип. 61. С. 259–261.
2. Кузнєцова О. В. Тема-рематична прогресія як когнітивний механізм комічного. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2017. Вип. 86. С. 118–124.
3. Кузнєцова О. В. Мовленнева маска як засіб перевтілення автора комічного ідіодискурсу. *Філологічні трактати*. 2017. Т. 9. № 4. С. 46–54.
4. Самохіна В. О., **Кузнєцова О. В.** Ідіодискурс як прояв лінгвокреативного мислення автора в карнавальній свідомості (на матеріалі художніх текстів американського письменника Дейва Баррі). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2017. Вип. 16. С. 207–217.
(Особистий внесок здобувача полягає в опрацюванні та систематизації фактичного та ілюстративного матеріалів)
5. Кузнєцова О. В. Реалізація комунікативної функції у комічному ідіодискурсі Д. Баррі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2018. Вип. 87. С. 114–120.

Наукова праця в зарубіжному спеціалізованому виданні

6. Kuznietsova O. V. The role of the creolized text in Dave Barry's comic idiodiscourse. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. Vol. 41. Issue 145. P. 21–23.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Кузнєцова О. В. Полістилістичний бриколаж у постмодерністській свідомості. *Сучасна англістика: до 85-річчя кафедри англійської філології: матеріали VI міжнар. наук. форуму (Харків, 23 вересня 2015 р.)*. Харків, 2015. С. 60–62.
8. Кузнєцова О. В. Креативність як невід'ємна риса карнавального дискурсу. *Сучасна іноземна філологія: дослідницький потенціал: матеріали VII міжнар. наук. форуму (Харків, 23 листопада 2016 р.)*. Харків, 2016. С. 87–89.
9. Кузнєцова О. В. Комічний ідіодискурс творчої особистості Дейва Баррі. *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація: матеріали XVI наук. конф. з міжнар. участю (Харків, 3 лютого 2017 р.)*. Харків, 2017. С. 61–62.

10. Kuznietsova O. Creolized book cover as an element of Dave Barry's comic idiodiscourse. Papers of the 8th Łódź Symposium: *New Developments in Linguistic Pragmatics* (Łódź, 15–17 May 2017). Łódź, 2017. P. 73–74.
11. Самохіна В. О., **Кузнєцова О. В.** Лінгвокреативність автора в карнавальній свідомості. *Світ мови – світ у мові*: матеріали IV міжнар. наук. конф. (Київ, 26–27 жовтня 2017 р.). Київ, 2017. С. 161–163.
(Особистий внесок здобувача полягає в зборі та аналізі фактичного матеріалу)
12. Кузнєцова О. В. Мовленнєва маска як механізм створення образу автора. *Науковий потенціал та перспективи розвитку філологічних наук*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 8–9 грудня 2017 р.). Київ, 2017. С. 84–86.
13. Кузнєцова О. В. Функціональна природа тема-рематичної прогресії в комічному художньому тексті. *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація*: матеріали XVII наук. конф. з міжнар. участю (Харків, 2 лютого 2018 р.). Харків, 2018. С. 82–83.
14. Кузнєцова О. В. Роль комунікативної функції у діалогічній організації комічного ідіодискурсу Д. Баррі. *Комунікація у сучасному соціумі*: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 8 червня 2018 р.). Львів, 2018. С. 25–26.
15. Кузнєцова О. В. Стилзація як інтертекстуальний елемент у структурі комічних художніх текстів Дейва Баррі. *Сучасна германістика: наукові дискусії*: матеріали VIII міжнар. наук. форуму (Харків, 23 жовтня 2018 р.). Харків, 2018. С. 65–67.
16. Кузнєцова О. В. Фактор адресата у комічному ідіодискурсі Дейва Баррі. *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація*: матеріали XVIII наук. конф. з міжнар. участю (Харків, 1 лютого 2019 р.). Харків, 2019. С. 78–80.

АНОТАЦІЯ

Кузнєцова О. В. Постмодерністський комічний ідіодискурс Дейва Баррі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови. – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України. – Харків, 2019.

Дисертацію присвячено виявленню функціональних, комунікативних і текстових властивостей комічного ідіодискурсу сучасного американського письменника-гумориста Дейва Баррі. Основною характеристикою ідіодискурсу Дейва Баррі є креативність – індивідуальна риса автора, яка формує його ідіостиль. Індивідуальний стиль автора описано з урахуванням його комунікативної діяльності з адресатом, зокрема, впливу екстралінгвального контексту. Визначено ключові ознаки постмодерністських художніх текстів

Дейва Баррі, а також засоби створення комічного на всіх рівнях їх мовної організації. Виділено макрофункцію та мікрофункції комічного ідіодискурсу Дейва Баррі. Проведений аналіз проявів комічного уможливив розробку та впровадження тема-рематичного механізму комічного, сутність якого полягає в динамічному переміщенні комічної інформації від теми до реми у художньому тексті.

Ключові слова: Дейв Баррі, ідіодискурс, ідіостиль, комічний ідіодискурс, креативність, тема-рематичний механізм комічного.

АННОТАЦИЯ

Кузнецова О. В. Постмодернистский комический идиодискурс Дейва Барри. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.04 – германские языки. – Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина Министерства образования и науки Украины. – Харьков, 2019.

Диссертация посвящена выявлению функциональных, коммуникативных и текстовых свойств комического идиодискурса современного американского писателя-юмориста Дейва Барри. Основной характеристикой идиодискурса Дейва Барри является креативность – индивидуальное качество автора, которое формирует его идиостиль. Индивидуальный стиль автора описан с учетом его коммуникативной деятельности с адресатом, в частности, влияния экстралингвального контекста. Определены ключевые черты постмодернистских художественных текстов Дейва Барри, а также средства создания комического на всех уровнях их языковой организации. Выделены макрофункция и микрофункции комического идиодискурса Дейва Барри. Проведенный анализ проявлений комического дал возможность разработать и внедрить тема-рематический механизм комического в художественном тексте, суть которого заключается в динамическом перемещении комической информации от темы к реме.

Ключевые слова: Дейв Барри, идиодискурс, идиостиль, комический идиодискурс, креативность, тема-рематический механизм комического.

ABSTRACT

Kuznietsova O. V. Postmodern comic idiodiscourse of Dave Barry. – Manuscript.

Thesis for a Candidate's Degree in Philology: Speciality 10.02.04 'Germanic Languages'. – Vasyl Karazin Kharkiv National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kharkiv, 2019.

This thesis focuses on the study of functional, communicative and textual features of the comic idiodiscourse of modern American writer Dave Barry. Idiodiscourse is

defined as a form of verbal and non-verbal behaviour of a discourse identity in particular communicative space characterized by extralinguistic issues. The key feature of idiodiscourse is creativity which presupposes originality, paradoxicality, divergent thinking and wittiness.

The main component of idiodiscourse is the discourse category “author’s image” which represents the author as a discourse identity in communication. Communicative and cognitive experience of a discourse identity, his intention, conception of a worldview are the traits of discourse consciousness. According to these characteristics, the creative discourse identity in this research is Dave Barry. The author’s linguocreativity is characterized by his keen sense of language and style that allows him to express ideas in a non-conventional way as a creative game with the form and meaning of words. The author’s creative language game refocuses idiodiscourse into a comic sphere. Comic idiodiscourse is a process of the author’s intentional linguocreative activity. Dave Barry interacts with the addressee in the form of carnival dialogue – a process of emotional-expressive communication in which the author individually implements his communicative skills. The comic idiodiscourse of Dave Barry is a result of his carnival mentality. Dave Barry uses carnival plots, characters, themes, semantics viewed in incongruity and violation of norms.

The comic idiodiscourse of Dave Barry presupposes the intelligent addressee with a sense of humour. It comprises three types of addressees: individual (journalists, TV and radio broadcasters), collective (participants of meetings with the author, book fairs, public meetings and conference delegates), and mass (readers, viewers, radio listeners, Internet users). The success of comic communication depends on the addressee’s ability to decode the author’s ideas. Thus, the national and the foreign culture addressee, as well as the addressee-critic and the addressee-empathic are distinguished.

Particular characteristics of choosing language means in communication differ according to their function. In the comic idiodiscourse of Dave Barry, macro- and microfunctions are differentiated. The communicative macrofunction of comic idiodiscourse has oral and written forms of expression and displays communicative intentions of Dave Barry and the addressee. In oral communication, Dave Barry along with verbal codes of communication uses non-verbal means to fully influence his addressee. In written communication Dave Barry uses graphic means: a game with fonts, capitalization, double margins between lines. The microfunctions include: emotional-expressive, switching, critical and a detabooing functions. These functions are realized in comic idiodiscourse of Dave Barry in specific situations where the author uses lexical and stylistic means to achieve comic effect.

The communicative structure of comic literary texts by Dave Barry is based on the theme-rheme mechanism of comic, according to which the information dynamically moves from theme to rheme. Information stated in the theme represents

the author's intention to comic and is explicated in the form of emotional reaction of laughter in the theme. The theme-rheme mechanism of comic in postmodern texts by Dave Barry is based on tension, which is a certain lever that keeps balance between a theme and a rheme and then turns to the rheme. In comic literary texts by Dave Barry, the principle of the theme-rheme mechanism functioning differs according to the type of connection between a theme and a rheme – contact or distant. This mechanism works on the covers of the comic books. The theme is presented in the book title and the rheme interprets the comic sense of a picture. This mechanism is to involve the addressee in creative cognitive game.

One of the forms of cognitive game is intertextual integrity expressed by stylization, parody, allusion, citation, culture-specific concepts. Stylization reflects Dave Barry's experiments with the style and is actualized in genre stylization on a tale, myth, manual, academic paper, mathematical formula and in stylization that reflects different social and speech styles. Parody is explicated in the plot transformation on a legend, historical fact, official document. Allusion is viewed as a hint on biblical or mythological plot, fiction, historical event, common situation. Linguistic borrowings are manifested in direct and transformed citations. Culture-specific concepts are considered as intertextual elements due to the author's comment. Culture-specific concepts of foreign cultures are presented by exoticisms. In his comic literary texts, the author uses precedent phenomena: precedent names of writers, politicians, artists, scientists; precedent situations and the so-called pseudo-citations.

Key words: addressee, comic idiodiscourse, creativity, Dave Barry, discourse identity, idiodiscourse, theme-rheme mechanism.

Підписано до друку 19.12.2019.
Формат 60 x 90/16. Друк ризографічний.
Гарнітура Times New Roman.
Зам. 0312 / 2019. Ум. вид. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Ціна договірна

Надруковано
Надруковано ФОП Сверделов М.О.
м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 24, корп. А, кв. 33.
Свідоцтво про державну реєстрацію ВОО № 971661 від 13.12.2005.